

Vuurvliegjes in Nova Scotia

Van Eleanor Shearer verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos uitgevers

Vrij stroomt de rivier

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Eleanor Shearer

Vuurvliegjes in
Nova Scotia

Vertaald uit het Engels
door Fannah Palmer

Ambo|Anthos
Amsterdam

Deze publicatie kwam tot stand dankzij
een subsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978 90 263 7315 2

ISBN 978 90 263 7316 9 (e-book)

© 2026 Eleanor Shearer

© 2026 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,
Amsterdam en Fannah Palmer

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan

Oorspronkelijke titel *Fireflies in Winter*

Oorspronkelijke uitgever Berkley

An imprint of Penguin Random House LLC

Omslagontwerp Margo Togni

Omslagillustratie © Sybille Sterk / Arcangel Images; © Freepik (vogel)

Foto auteur © Lucinda Douglas-Menzies

Ambo|Anthos uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Aan Cal, voor de laatste keer mijn eerste lezer

In deze roman komen termen voor – zoals ‘Negro’ – die veel mensen, onder wie ikzelf, vandaag de dag als beledigend ervaren. Ik gebruik zulke termen niet omdat ik ze goedkeur, maar omdat ik vind dat het de taak is van schrijvers van historische romans om het verleden goed weer te geven, inclusief de akeliger en racistischer aspecten. Op die manier zijn we beter in staat de oorsprong van ons heden te begrijpen en naar een rechtvaardiger toekomst toe te werken.

Eleanor Shearer

Leef mee met elk seizoen; snuif de lucht op, drink van de drank, proef van de vruchten en geef je over aan de invloed van elk van die dingen.

Henry David Thoreau

De rechtszaak

Januari 1798

De rechtszaal van Halifax County is als een toneel dat wacht op zijn spelers. Er zit niemand op de stoel van de rechter, en niemand in de verdachtenbank, aan drie van de vier kanten omheind. Daar zal de beklaagde gaan staan.

De zaal draagt het gewicht van zijn verleden met zich mee, alles waar hij getuige van is geweest, waardoor het er hard en koud is. De loszittende vensters rammelen in de winterwind. De donkere, gelambriseerde muren herinneren zich de systematische ontleding van elke denkbare misdaad. Dieven en moordenaars, rovers en beroofden, daders en slachtoffers; allemaal hebben ze de ongelijke vloer bevochtigd met hun tranen, hun blik op de dakspanen gericht en gebeden.

De publieke tribune is nagenoeg leeg, maar er zit één jonge vrouw te wachten. De plek is natuurlijk gemaakt om te wachten – op een bekentenis, een vonnis, gerechtigheid. Haar ogen schieten heen en weer, van de griffier in de hoek naar de twee witte mannen voorin die zacht staan te praten: een advocaat en zijn cliënt. Het lukt haar niet om stil te blijven zitten: het ene moment leunt ze naar voren, het volgende gaat ze achteroverzitten en grijpt de tribune met beide handen vast. Ze ademt

enigszins zwaar, een teken dat ze een verkoudheid op de borst heeft.

De deur van de rechtszaal gaat open. Iedereen wordt zo stil als de besneeuwde straten daarbuiten.

Terwijl ze naar binnen wordt gebracht houdt de beklaagde haar handen achter haar rug, alsof ze geketend is, maar zodra ze de verdachtenbank betreedt, pakt ze de zijkanten vast om zichzelf tot bedaren te brengen. Voorlopig hebben ze haar nog niet vastgebonden, hoewel de rode striemen op de verweerde huid van haar polsen verraden dat ze niet al te lang geleden boeien om had.

Op de publieke tribune is de jonge vrouw opgestaan. Ze spreekt een naam uit. De beklaagde kijkt op. Hun blikken kruisen elkaar. Ze kunnen niet van hun plaats komen, maar met hun ogen klampen ze zich aan elkaar vast, wanhopig als drenkelingen. De hele geschiedenis van de rechtszaal, het enorme archief van begane misdaden, verdwijnt naar de achtergrond, en er schijnt iets levenskrachtigs en uitzonderlijks doorheen. Deze twee vrouwen. Dit proces. Het lijkt alsof de hele wereld op het spel staat, alsof de hele wereld zit te wachten tot de rechter arriveert, tot de rechtszaak begint.

WINTER

1796-1797

1

De lucht ruikt naar zout en half bedorven vis; de stinkende graten liggen hoog opgestapeld op de markt. Maar wat Cora nog meer overweldigt, is het lawaai – het lawaai en de drukte, karren die voortrollen over modder en steen, het gejoel van de dronkaards die zich verdringen in de kroegen, het geluid van slagwerk en pijperfluiten in de verte, waar de militie Citadel Hill op marcheert. Compacte houten huisjes aan weerszijden van de straten, waar de bruine en gele verf van afbladdert. Hoger op de heuvel staan statiger gebouwen, gemaakt van leisteen; door de gesmolten ochtendrijp zien ze er duister en onheilspellend uit. De mensen hebben allemaal een strak, verweerd gezicht en lopen een beetje schuin, tegen de gure wind in.

Cora loopt langs kraampjes met geslachte schapen en varkens. Tonnen vol haver. Winkels – de leerlooier, de kleermaker, de zaak voor droge waren. Ze is hier tevergeefs naartoe gekomen; er is nog steeds geen bloem verkrijgbaar in de stad. Ze mist haar thuisland met een afgestompt soort verdriet, alles in Halifax herinnert haar enkel aan wat ze is kwijtgeraakt: felgekleurd fruit en kristalheldere bergstromen. Ze is vergeten hoe

het voelt om het warm te hebben...

Een hand grijpt haar bij de revers van haar wollen jas. Cora schrikt, maar deinst niet terug, krimpt niet ineen. Ze kijkt recht in het gezicht van de witte man die haar heeft aangehouden; ze zijn bijna even lang.

‘De Negro-wijk is hier nogal ver vandaan, of niet, meisje?’

Hij heeft scherpe gelaatstrekken, een wrede mond.

‘Papieren,’ zegt hij.

‘Laat los...’

‘Papieren,’ zegt hij nog eens. ‘Waar zijn je papieren, meisje?’

Vreemden laten hun blik over haar heen gaan, onverschillig tegenover het lastige parket waar ze in zit. Ze slikt haar woede in en rukt zich los.

‘Mi heeft geen papieren.’

Heel even lijkt de witte man van zijn stuk gebracht. Misschien komt het door haar gebrek aan ontzag, de manier waarop ze hem de hele tijd recht heeft aangekeken. Of misschien is het haar onbekende accent, hoe het op en neer gaat terwijl hij grove, vlakke tonen had verwacht.

Hij is degene die als eerste wegstijgt. ‘In dat geval...’

Cora legt een hand op haar borst. ‘Marron,’ zegt ze. ‘Uit Jamaica.’

Het doet een beetje zeer, dat woord in haar mond. Thuis.

De man staat nog steeds te dichtbij, traag van begrip.

‘Vrij,’ zegt Cora resoluut.

Misschien is het niet genoeg. Ze heeft geleerd dat de mensen hier niet weten wat de Jamaicanen wel weten. Dat ze haar status, die afwijkt van die van anderen met dezelfde huidskleur als zij, niet altijd kunnen aanvaarden. Maar ze heeft geluk. Vlakbij klinkt geschreeuw. De man draait zich om: een collega-controleur staat te vechten met een man in vodden,

iemand die er meer uitziet als het voortvluchtige type. De witte man laat Cora met rust en haast zich ervandoor om te helpen met de arrestatie. Ze wil het niet zien. Ze loopt weg, laat zich opgeslokt worden door de menigte op de markt.

Ze verlaat de stad met lege handen, staat ineengedoken op de pont naar Dartmouth, en heeft het ijskoud; ze heeft dit weer nog steeds niet helemaal onder de knie, heeft geen muts of handschoenen aan, haar dunne laagjes houden haar niet warm genoeg. Ruige golven slaan tegen de flanken van de boot. Ongelofelijk dat dit hetzelfde water is dat stukslaat op het strand van haar thuisland.

Zal ze ooit teruggaan?

Cora slingert heen en weer tussen vastberadenheid en vertwijfeling. Soms gelooft ze dat ze de hele weg terug zou zwemmen als ze daartoe in staat was. Dat niets haar ervan zou weerhouden om zich een weg terug te krabbelen – dat ze nog liever dood zou gaan door het te proberen dan te berusten in een leven aan deze hardvochtige kust. Maar er zijn ook duistere dagen, dagen waarop ze amper uit bed kan komen, waarop ze doodstil blijft liggen luisteren naar de gierende wind of de striemende regen, of waarop de mist zich dicht tegen de ramen drukt en ze zich niet kan voorstellen dat ze haar eiland ooit nog zal zien.

Het probleem is dat ze niet oplet. Ze neemt een sluiproute, verlaat de hoofdweg van Dartmouth naar Preston, maar in gedachten volgt ze de bospaden van Trelawny Town in Jamaica, in het voetspoor van vroeger gezette stappen. Door de kou trekt ze zich in zichzelf terug, verdwijnt alle gevoel in haar vingers en tenen, en die gevoelloosheid verspreidt zich alsof de overtollige delen van haar lichaam wegvallen en uiteindelijk alleen haar kern overblijft. En haar kern heeft altijd bestaan uit de bossen in haar thuisland.

Doordat ze opgaat in het verleden heeft ze pas door dat ze een verkeerde afslag heeft genomen als het al te laat is. Als ze om zich heen kijkt en bedenkt dat deze sparren er niet uitzien zoals ze eruit horen te zien. Het beklemmende gevoel van vertrouwde vormen die enigszins zijn vervreemd – zodanig dat de wereld om haar heen onwerkelijk lijkt, alsof het een fantasiebeeld is van een ander, vertekend landschap op een rimpelend wateroppervlak.

Ze blijft staan. Kijkt zachtjes vloekend om zich heen. Maar zo erg kan het niet zijn. Ze weet zeker dat ze haar eigen voetstappen terug kan volgen. Ze kijkt op naar de grauwe lucht en

probeert de stand te berekenen van de half achter de wolken verscholen zon – en op dat moment voelt ze iets op haar gezicht neerkomen. Een koud speldenprikje.

De eerste sneeuw van de winter.

Cora blijft een poosje staan kijken terwijl het neerwarrelt; door de trage vlokjes lijken de hevige stortbuien van Jamaica niet meer dan een vage herinnering.

Boven haar lijkt de hemel lager te hangen. Cora moet denken aan een volksverhaal, over een tijd waarin mensen hun armen konden uitstrekken en stukjes hemel konden plukken en opeten als rijp fruit, zodat niemand ooit honger hoefde te lijden. Het kan geen verhaal van haar moeder zijn geweest, maar even doet Cora alsof dat wel had gekund. Dat een vrouw, twintig jaar geleden, haar hand op haar bolle buik legde en allerlei dingen fluisterde, zichzelf op een of andere manier hoorbaar maakte door meerdere huidlagen heen, en vertelde over leeuwen en listige goden en het prille begin van de wereld.

De vlokken landen kort op haar gezicht en haar haar voordat ze wegsmelten. De paden verdwijnen langzaam onder het witte poederlaagje. Ze is nu al verdwaald. Hoe zal ze de weg nu nog vinden?

Voor sommige mensen is dit het moment waarop ze in paniek raken, maar Cora raakt niet zo snel van streek. Ze gaat er prat op dingen altijd te nemen zoals ze zijn. Heeft maar weinig geduld met mensen die zich zorgen beginnen te maken terwijl ze ook gewoon actie kunnen ondernemen. Dus: er zit niets anders op dan te lopen.

Ze begeeft zich weer op weg, in de richting waar ze vandaan is gekomen.

Uit het veranderende licht maakt Cora op dat er nog een uur is verstreken, misschien wel meer. Haar voeten doen in elk geval geen pijn; ze zijn te verkleumd om ze te voelen. Maar haar schouders, opgetrokken tot haar oren, zijn verstijfd, en haar jas voert een hopeloze strijd tegen de kou.

Deze nieuwe, gedempte wereld doet vreemde dingen met haar gehoor: met haar hielen schopt ze de sneeuw op, en ze kan zich gemakkelijk inbeelden dat het zachte geluid van de neerkomende vlokken van iets anders is, iets wat dicht achter haar aan sluipt, als een schaduw. Ze kijkt om zich heen. Niets. Ze is alleen.

Met haar gezonde verstand houdt ze angst op afstand. Wat heeft het immers voor zin om bang te zijn? Maar haar dierlijke instincten worden versterkt door de zware stilte, horen in elk knappend twijgje een gewerschot, maken van de ruisende wind het geroep van een of ander beest. Ze merkt dat ze een tikkeltje sneller begint te lopen, terwijl ze zilverkleurige ademwolkjes uitblaast. Dat ze aandachtiger naar het bos kijkt, tot haar blik wordt getrokken door iets wat ze eerst niet helemaal kan duiden. Een opening tussen de bomen, een uitgestrekt wit oppervlak. Ze beweegt zich ernaartoe, tot ze het herkent. Een meer, het ijs bedekt met een laagje sneeuw, waardoor het de schijn wekt van vaste grond.

Ze blijft staan en huivert. Het is beeldschoon in zijn uitgestorvenheid. Schrijnend eenzaam, en zo stil. Het is makkelijk om te denken dat zich hier geen ander levend wezen bevindt dan zij.

Ze sluit haar ogen om zichzelf, haar bonzende hart, weer tot bedaren te brengen.

Als ze ze weer opendoet, ontwaart ze iets, verderop.

Een gedaante in de verte. Eerst zag ze het aan voor een